

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 33

DOM
2015-06-25
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
5852-15

SÖKANDE

Visma Collectors AB, 556439-5670
Box 1173
251 11 Helsingborg

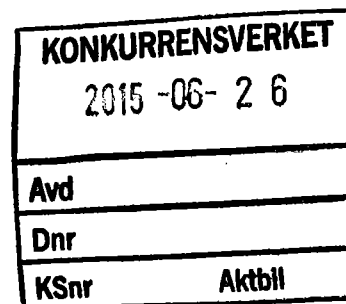
Ombud: Advokat Martin Dell och Jur.kand. Mattias Löf
Rosholm Dell Advokatbyrå AB
Klostergatan 1
352 30 Växjö

MOTPART

SKL Kommentus Inköpscentral AB, 556819-4798
117 99 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen ska göras om.

Dok.Id 620304

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

SKL Kommentus Inköpscentral AB (SKI) genomför en ramavtalsupphandling benämnd ”Inkassotjänster 2014, projektnummer 10242”. Upphandlingen genomförs som ett förenklat förfarande enligt 15 kap. lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU. SKI har i tilldelningsbeslut fattat och utsänt den 13 mars 2015 meddelat att SKI beslutat att anta anbuden med rangordning som innebär att Intrum Justitia AB (Intrum Justitia) placerar sig som nummer ett, Visma Collectors AB som nummer två och Svea Inkasso AB (Svea Inkasso) som nummer tre.

SKI har den 13 maj 2015, efter att det första tilldelningsbeslutet blev föremål för förvaltningsrättens prövning, fattat ett nytt tilldelningsbeslut. Det nya tilldelningsbeslutet skiljer sig från det första på så vis att Vismas anbud förkastas i kvalificeringsfasen.

Visma Collectors AB (Visma) ansöker om överprövning av upphandlingen (det första tilldelningsbeslutet) och yrkar att upphandlingen ska göras om.

SKI bestrider yrkandet.

Även Svea Inkasso har ansökt om överprövning av upphandlingen. Detta är föremål för förvaltningsrättens prövning i mål nr 5864-15 och 10870-15.

VAD PARTERNA ANFÖRT

Allmänt

Visma har allmänt vad gäller skaderekvisitet anfört bl.a. att Visma, som placerat sig som nummer två i upphandlingen, riskerar att lida skada eftersom avrop ska ske i rangordning. I praktiken innebär detta att Visma inte kommer att kunna ingå några avtal med upphandlande myndighet/enhet (UM/UE).

Visma har vidare anfört bl.a. att varken överprövning eller ogiltigförklaring blir aktuellt för avrop från ramavtal som inte tillämpar förnyad konkurrensutsättning. SKI:s invändning om att sådana avrop bör prövas i en senare process saknar därför betydelse.

Visma har anfört bl.a. följande. Ramavtalet är felaktigt då det tillåter avropsavtal som överskrider den maximalt tillåtna avtalslängden enligt LOU. I punkt 1.1.6 i förfrågningsunderlaget anges att ramavtalets löptid är maximalt fyra år. I punkt 4.15.3 anges sedan att ett avropsavtal kan löpa i ytterligare sex månader efter ramavtalets löptid. Ramavtalet medger således att ett avropsavtal om upp till fyra och ett halvt år tilldelas, trots att avropsavtalens maximala tid ska vara detsamma som ramavtalet, d.v.s. fyra år. Den avropsmodell som ramavtalet tillämpar innebär i praktiken att alla avrop kommer att ske från den först rangordnade leverantören. Den längre avtalstid som möjliggörs genom ramavtalet begränsar konkurrensen på den aktuella marknaden på ett otillbörligt sätt. Visma kan komma att lida skada genom att utestängas från framtida inköp under en längre tid än som medges av LOU. Vidare är upphandlingens utvärderingsmodell – prismodellen – otydligt och oklart formulerad, vilket medfört att Visma inte kunnat lämna sitt mest konkurrenskraftiga anbud. Ramavtalet tillämpar en otillåten form av tilldelning av avropsavtal, medger en

otillåten justering av priser och tillåter avrop av tjänster som inte upphandlats. Det går inte heller att förutsäga vilka tjänster som kan avropas inom ramavtalet. Dessutom innehåller ramavtalet ingen skyldighet för antagen leverantör att leverera. Ramavtalet innehåller även en otillåten möjlighet till överlåtelse. Upphandlingen brister vidare eftersom den avropsberättigade kretsen inte tydligt identifieras.

SKI har anfört bl.a. följande. Punkt 4.15.3 stadgar att avropsavtal kan löpa under maximalt fyra år. En bortre tidsgräns är emellertid satt till sex månader efter det att ramavtalets giltighetstid har löpt ut. Detta innebär inte att ramavtalet tillåter avropsavtal som är längre än fyra år. Vidare är frågan om eventuell längd på avropsavtalet inte en fråga som kan prövas inom ramen för ramavtalsupphandlingen. Det är upp till den avropande myndigheten att tillse att avropsavtal är förenliga, inte bara med ramavtalet, utan även med upphandlingsrätten. Även om bestämmelsen skulle tolkas på det sätt Visma gör gällande skulle detta emellertid inte utgöra ett fel i ramavtalsupphandlingen eftersom det är fullt förenligt med upphandlingsrätten, vilket framgår av skäl 62 till det nya upphandlingsdirektivet, direktiv 2014/24/EU. Visma har inte påstått att frågan om avropsavtalets giltighetstid har påverkat bolagets möjlighet att lämna anbud. Synpunkterna avser endast det materiella resultatet och kan inte utgöra underlag för rättens ingripande.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. Prövningen i

förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart och tydligt sätt ska ange vilka omständigheter talan grundas på och visa att upphandlande myndighet har agerat i strid med LOU (jfr RÅ 2009 ref. 69). För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs också att sökanden kan visa att han lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande myndigheten brutit mot LOU. Rätten kan då endast besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten inleder med att pröva frågan om ramavtalet tillåter avropsavtal med längre löptid än vad som är tillåtet enligt LOU.

Av förfrågningsunderlaget punkten 4.15.3 "Avropsavtal" framgår följande:

"Avropsavtal med stöd av detta ramavtal tecknas senast sista dag för ramavtalets giltighetstid.

Avropsavtal som tecknas mellan UM/UE och Ramavtalsleverantör ska vara underskrivet av båda parter senast sista dag för Ramavtalets giltighetstid.

Avropsavtal som upprättas mellan UM/UE och Ramavtalsleverantör kan löpa under Ramavtalstiden, d.v.s. maximalt fyra (4) år. Dock kan avropsavtal löpa i ytterligare maximalt sex (6) månader efter det att Ramavtalets giltighetstid, inklusive förlängningsperioden, har löpt ut.

Att ramavtalet upphört att gälla ska dock inte påverka giltigheten av Avropsavtal som ingåtts under Ramavtalets giltighetstid. Detta innebär att en leverans kan ske efter det att Ramavtalet har upphört, under förutsättning att Avropsavtal tecknas inom Ramavtalets avtalsperiod."

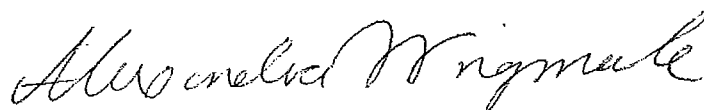
Förvaltningsrätten finner att punkten 4.15.3 medger att avropande myndigheter/enheter ingår avropsavtal som löper under längre tid än fyra år.

Av 5 kap. 3 § LOU följer att ett ramavtal får löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl. Av kommissionens tolkningsmeddelande om ramavtal CC/2005/03 rev 1 of 14.7.2005 sid 5 följer att löptiden för ett ramavtal är begränsad till fyra år, vilket också gäller avropsavtal som baseras på ramavtalet (jfr också Andersson m.fl., lagen om offentlig upphandling (16 juni 2015, Zeteo) kommentaren till 5 kap. 3 §). Förvaltningsrätten finner därmed att SKI har brutit mot LOU och dess bakomliggande principer. Vad SKI har anfört föranleder ingen annan bedömning.

Förvaltningsrätten anser att den längre avtalstiden kan komma att begränsa konkurrensen på den aktuella marknaden på ett otillbörligt sätt och att Visma härigenom kan komma att lida skada. Det föreligger därför skäl för ingripande enligt LOU. Eftersom den aktuella klausulen förelåg redan i det konkurrensuppsökande skedet ska den aktuella upphandlingen göras om. Redan på denna grund ska överklagandet bifallas och skäl saknas att närmare gå in på Vismas övriga invändningar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1 A LOU).

Alexandra Wingmark
Förvaltningsrättsfiskal

Frida Hellström har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.